

Predkladacia správa

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024.

Právna úprava štátnozamestnaneckých vzťahov, ktorá nadobudla účinnosť 1. júna 2017, bola do dnešného dňa novelizovaná 29-krát. Posledná väčšia novela zákona o štátnej službe realizovaná Úradom vlády Slovenskej republiky ako gestorom zákona, ktorá bola prioritne zameraná na zohľadnenie požiadaviek aplikačnej praxe, bola z roku 2019 (zákon č. 470/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia dopĺňajú niektoré zákony).

Zákon o štátnej službe a zákon o centrálnom informačnom systéme štátnej služby, spolu s vykonávacími právnymi predpismi, vytvárajú právny základ pre riadenie ľudských zdrojov v tzv. civilnej štátnej službe. Ide o dynamické právne prostredie, v ktorom sa v rôznej miere odzrkadľuje vplyv ekonomických, právnych, politických a iných spoločenských faktorov. Z aplikačnej praxe služobných úradov, z poznatkov Úradu vlády Slovenskej republiky ako gestora predmetnej právnej úpravy vyplynula potreba doplniť alebo zmeniť viaceré právne vzťahy upravené zákonom o štátnej službe.

Účelom návrhu zákona je odstrániť podstatné aplikačné problémy, zjednodušiť prax služobných úradov, pružnejšie nastaviť niektoré inštitúty, zefektívniť fungovanie vnútorných vzťahov v systéme štátnej služby, precizovať existujúcu právnu reguláciu, a tak prispieť k posilneniu funkčnosti verejnej správy ako celku.

S cieľom uľahčiť aplikačnú prax sa napríklad navrhuje úprava konania v štátnozamestnaneckých veciach v čase, keď funkcia generálneho tajomníka služobného úradu nie je riadne obsadená, spresňuje sa úprava plynutia skúšobnej doby, dopĺňa sa úprava platových náležitostí (platová trieda) v prípadoch plnenia úloh za vedúceho zamestnanca, navrhuje sa nový mechanizmus určovania platových taríf a platových koeficientov štátnych zamestnancov dočasne vyslaných na vykonávanie štátnej služby v zahraničí.

V záujme zvýšenia efektivity, funkčnosti a pružnosti systému sa napríklad navrhuje všeobecnejšia úprava opakovaného obsadenia štátnozamestnaneckého miesta na základe toho istého výberového konania, umožňuje sa realizovať tzv. on-line výberové konanie (s využitím bežne dostupných informačno-komunikačných technológií), mení a dopĺňa sa všeobecná úprava zmeny štátnozamestnaneckého pomeru, navrhuje sa možnosť dohodnúť zmenu druhu štátnej služby zo stálej štátnej služby na dočasnú štátnu službu, modifikuje sa úprava služobného hodnotenia, vzdelávania štátnych zamestnancov a disciplinárnej zodpovednosti štátneho zamestnanca.

Ďalej sa navrhujú zmeny v úprave služobného voľna (tzv. sabatikal) v prospech štátneho zamestnanca a zmiernuje sa úprava obmedzení štátneho zamestnanca, pokiaľ ide o vykonávanie inej zárobkovej činnosti vrátane podnikania, s ambíciou zatriktívniť štátnu službu. V súvislosti s kolektívnym vyjednávaním sa upravuje možnosť rokovať v určenom rozsahu o kratšom služobnom čase a dlhšej výmere dovolenke nad rámec Zákonníka práce aj v podnikovej kolektívnej zmluve.

V nadväznosti na právnu úpravu registra trestov (ide najmä o odpis registra trestov a špecializovaný výpis z registra trestov), ktorá nadobudne účinnosť 1. januára 2026, sa realizujú nevyhnutné úpravy týkajúce sa preukazovania bezúhonnosti, odvolania z funkcie vedúceho zamestnanca a skončenia štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona.

Súčasťou návrhu, v nadväznosti na Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023 – 2027, je modifikácia kvalifikačných predpokladov v štátnej službe, s cieľom podporiť lepšiu uplatniteľnosť absolventov s bakalárskym titulom v štátnej službe. V súvislosti s novou právnou úpravou vzdelávania dospelých budú môcť uchádzači o štátnu službu s účinnosťou od 1. januára 2026 preukázať získanie profesijnej kvalifikácie v danej oblasti mikroosvedčením.

Precizovanie existujúcej právnej úpravy sa navrhuje predovšetkým realizáciou legislatívno-technických zmien a doplnení zákona o štátnej službe.

V článkoch II až VI sa navrhujú súvisiace novelizácie zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 99/2024 Z. z. o centrálnom informačnom systéme štátnej služby a o zmene a doplnení zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona bol predmetom predbežného pripomienkového konania. Materiál bol upravený v zmysle odporúčaní Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky. Odporúčania týkajúce sa negatívneho dopadu na rozpočet verejnej správy boli predmetom rozporového konania s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, pričom rozpor bol odstránený.

Návrh zákona bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania, do ďalšieho štádia legislatívneho procesu sa predkladá bez rozporov.